

Samsett orð -Hugmyndabanki-

Námsefni:

- Markviss málörvun.
- Lubbi finnur málbein.
- Lærum og leikum með hljóðin.
- Ljáðu mér eyra – bókin.
- Ljáðu mér eyra – spilastokkur.
- Orðaspjall.
- Leggðu við hlustir.
- Hugur og fluga.
- Paxel123.com

Bækur/lestur:

- Lesa og ræða orðin.
- Í gegnum bókalestur, rýna í orð.
- Vekja athygli á samsettum orðum í lestexta, benda á þau og spyrja úr hvaða orðum þau séu.
- Nýta bækur og tengja við *Orðaspjall*.
- Regnbogafiskurinn – mikið um samsett orð.

Spil:

- Notaðu spil með myndum.
- Búa til spil með myndum sem hægt er að setja saman, nota þau á margan hátt, t.d. sem samstæðuspil, sett upp sem veiðimaður og slíkt.
- Útbúa með nemendum spil sem þjálfar þau í samsettum orðum.
- Notaðu myndaspjöld/myndalottó.
- Notaðu orðaspjöld.
- Orð + mynd.
- Notaðu myndir s.s. myndir með samsettum orðum, myndir sem eru ekki af samsettum orðum. Börnin finna spjöld með samsettum orðum.
- Bingó – hægt að hafa bingóspjald t.d. á vegg og myndir í vasa sem börnin hafa aðgang að, hvort tveggja með frönskum rennilás svo hægt sé að para t.d. ís á spjaldi og björn á spili/mynd = ísbjörn. Þannig geta þau líka búið til bullorð.
- Leikur að læra er góð aðferð, láta þau para saman orð t.d. út frá bingóspjaldi þar sem þau tengja saman.
- Verkefni af Paxel123.com – klippa og líma saman t.d. hjól+stóll = hjólastóll.

Leikir:

- Leika með orð í bíl, vettvangsferðum, í samveru, við matarborðið.
- Í öllu daglegu starfi – setja saman orð v/föt, mat, leikföng o.s.frv.
- Í samveru er hægt að leika sér með að láta börnin hafa tvö orð og búa til úr þeim eitt orð s.s. ís og björn = ísbjörn, gluggi og tjöld = gluggatjöld, spyrja börnin út úr og leika með það.
- Blandaður aldur 2-4 ára í samveru. Vera með orð í hvorri hendi og setja þau saman t.d. sófi í vinstri hendi og borð í hægri. Hvaða orð verður þá til? Eldri börnin geta sagt orðið sófaborð og yngri læra af eldri.
- Kennari kemur með fyrripart og börnin finna seinnipart, eins marga og þau geta. Telja og skrá orðin niður. Má nota hluti og myndir.
- Nota grunnorð og setja mismunandi forskeyti eða viðskeyti s.s. brauð= hrökk-brauð, rúg-brauð, flat-brauð, skóli= skóla-taska, skóla-hús, skóla-bíll, skóla-bók, úti= úti-galli, úti-föt, úti-skór o.s.frv.
- Gera hugarkort – t.d. hvaða orð er hægt að búa til í tengslum við bolti?
- Reyna að búa til langt orð úr mörgum.
- Orð dagsins.
- Finna orð í bókum og vinna með.
- Orðasúpan.
- Bullleikir.
- Búa til „bullorð“ s.s. sápa + súpa = sápusúpa.
- Vinna með stafi, orð, búa til langlokur (stafa, orða).
- Nota leikföng og hluti.
- Nota myndir.
- Para saman myndir – fullt af myndum á vegg og þau finna myndir sem passa saman.
- Fyrir yngri börn – setja myndir á vegg t.d. mynd af bíl og stól og síðan af bílstól, mynd af fæti og bolta og svo fótbolta.
- Hlutgera leikinn með litlum hlutum.
- Spjall/leikur með hluti, setja saman.
- Töfrapoki með hlutum/orðum – setja saman og taka í sundur.
- Nota kubba með orðum eða myndum á t.d. hús og bíll.
- Hvert barn fær eitt orð, þegar tvö börn leiðast mynda þau eitt samsett orð t.d. hálsmen m/mynd.
- Boðhlaup úti – finna myndir sem passa saman. Hægt að útfæra á ýmsan hátt. Börnin fá mynd og eiga að para saman og finna rétt orð. Hlaupa og snúa við spjöldum sem hægt er að setja saman.
- Hreyfing – hverjir geta búið til orð saman?
- Nota hreyfingu, sækja myndir og raða, má vera bull.
- Koma með orð að heiman.

Samræður:

- Þjóða börnunum að búa til eitt orð úr tveimur.
- Tala saman og spyrja börnin hvaða orð er hægt að setja saman við einhvern hlut sem maður er með.
- Fá eldri börnin til að kenna yngri börnum að búa til samsett orð.
- Ræða í fataklefanum t.d. um kuldi-skór = kuldaskór, polli-galli = pollagalli.
- Þegar verið er að aðstoða við að klæða í fataklefa er hægt að spyrja t.d. hvaða orð verður til ef við setjum saman stígur og vél = stígvél, pollur og jakki = pollajakki, regn og buxur = regnbuxur.

Umhverfið:

- Í vettvangsferðum s.s. með hluti úr umhverfinu, umferðarskilti o.fl.
- Vettvangsferð um rýmið og finna hluti þar sem eru ýmist samsett orð eða ekki samsett. Kennari ritar orðin á töflu/flokkar.
- Í ávaxtastund.
- Í nónhressingu.
- Í matartímum.
- Í samverustund.
- Í hópastarfi.
- Í fataklefa.
- Í listasmiðju.
- Í íþróttum.
- Í frjálsum leik.
- Í útiveru.
- Í öllu daglegu starfi.
- Skrifa á töflu/sjónrænt.
- Hafa sjónrænt á veggjum.
- Byrja sjónrænt með hluti með yngri börnum.
- Nota vasateppi.

Annað:

- Búa til mánaðarplan.
- Stöðugar endurtekningar.
- Gæta orðnotkunar í húsinu s.s. hvaða orð verður til ef við setjum saman hús og bíll? (Í stað þess að segja „að plúsa saman“ orð.)